

Nieuwsbrief PSH GOR bij Covid-19

Nummer 9 (15 mei 2020)

**Mededeling:
in verband met Hemelvaart op 21 mei zal er volgende week geen
niewsbrief PSH GOR verschijnen.**

Landelijk coördinatieteam PSH GOR (ARQ/ Nivel/ cGM/ GGD GHOR NL)

Resultaat uitvraag PSH GGD-regio's

Namens het coördinatieteam PSH GOR heeft Wim Gijzen (voorzitter Vakgroep PSH) alle PSH procesleiders gebeld. Het doel van de uitvraag was om een beeld te krijgen van de mate waarin het PSH proces is opgeschaald, waar de belangrijkste focuspunten liggen en of er specifieke ondersteuningsvragen bestaan. In alle regio's is het proces PSH in meer of mindere mate opgeschaald. In de ene regio 'klassiek' in de vorm van een periodiek kernteam PSH met de bekende uitvoeringpartners, in andere regio's zijn overlegvormen ingesteld waarbij interne (bijv. JGZ) en/of externe (bijv. Bevolkingszorg) partners zijn betrokken. 'Overall' kan gesteld worden dat er veel energie en aandacht is voor het taakterrein PSH.

Regio Brabant blijkt een duidelijke voorloper te zijn in de Coronarespons en veel regio's maken dankbaar gebruik van de door hen ontwikkelde producten. Wat verder opvalt is dat veel regio's samenwerken met buurregio's en dat good practices gemakkelijk gedeeld worden. De producten die door het coördinatieteam PSH GOR ontwikkeld en gedeeld worden, hetzij via GGD GHOR Kennisnet of via de wekelijkse nieuwsbrief, sluiten goed aan op de regionale behoeften.

Uit alle antwoorden zijn een aantal **thema's** gedestilleerd, waaraan het coördinatieteam de komende periode extra aandacht wil schenken:

- I. **Aandacht eigen personeel:** voor grote instellingen is meestal wel een BOT/Bedrijf-Opvang-Team voorhanden, maar voor kleine organisaties (bijv. kleinere VVT-huizen, Huisartsenpraktijken) is dat niet altijd het geval. Hoe kunnen wij hen ondersteuning bieden?
- II. **Geestelijke verzorging:** bij sommige regio's is GV duidelijk in beeld, bijvoorbeeld omdat bij diverse bevolkingsgroepen behoefte bestaat aan zingeving en ondersteuning (zoals bijvoorbeeld bij rouw). Andere regio's vragen zich af of en zo ja welke meerwaarde GV (bij langer durende nazorg) heeft.
- III. In meerdere regio's bestaan goede **contacten tussen GGD en Bevolkingszorg**. Ook worden veel contacten gemeld tussen GGD 'en en individuele gemeenten. Er zijn vragen van collega's over hoe de samenwerking met deze belangrijke partner te verstevigen (opstellen integraal nafaseplan).
- IV. **Opschalen/afschalen:** PSH is verweven met meerdere interne taakterreinen van de GGD. Welke (adviserende, psycho-educatieve) rol zou PSH in de afschaling naar regulier kunnen hebben?
- V. Er zijn verschillen in hoe nagedacht wordt over de **rol en positie van de GGD en publieke gezondheid t.a.v. 'het nieuwe normaal'** in de toekomst. Hoe kunnen we de vele goede ervaringen die zijn opgedaan benutten als kansen voor de GGD/PG?

Landelijk coördinatieteam PSH GOR (ARQ/ Nivel/ cGM/ GGD GHOR NL)

Resultaat uitvraag PSH GGD-regio's (vervolg)

Hoe verder:

Het coördinatieteam PSH GOR kijkt naar (de ontwikkeling van) ondersteuningsproducten op bovengenoemde thema's. Ook worden in samenspraak met de Vakgroep PSH de mogelijkheden onderzocht om een **facultatieve online bijeenkomst** te organiseren in juni, o.a. om good practices te delen. Eventueel zou daarna nogmaals een uitvraag gedaan kunnen worden om de voortgang te monitoren en (nieuwe) behoeften op te halen.

Activiteiten LOT-C

Scenario's

Binnen het LOT-C (sectie scenario's en plannen) wordt momenteel druk gewerkt aan het opstellen van een nieuw scenario voor de zorgsector. Deze week was een eerste bijeenkomst waarin het LOT-C factoren heeft benoemd die invloed hebben op de as van 'zorgsysteem toereikend' en 'zorgsysteem overbelast'. De volgende stap is dat het LOT-C actoren uitnodigt om mee te denken over die factoren. In de derde stap wordt die informatie omgezet in een concreet scenario met een worst-case en best-case variant. Als dit scenario meer vorm krijgt zullen we het delen.

Nieuwe producten en informatie PSH

Alle beschikbare folders en filmpjes zijn te vinden op de [webpagina over Covid-19](#) van ARQ Kenniscentrum Impact. De word-versie van folders, inclusief andere genoemde documenten, staan in de [PSH-groep op Kennisnet](#).

Nazorg Contactpunt voor vragen over hulp bij rouw

Het NCP is opgezet om nabestaanden en professionals (huisartsen, praktijkondersteuners van huisartsen, rouwbegeleiders) te adviseren over hulp bij rouw. Meer informatie is te vinden op de [website van ARQ Kenniscentrum Traumatische Rouw](#). Het NCP is te bereiken tijdens kantooruren per e-mail (ncp@impact.arq.org) of telefoon (088-330 5100).

Geert Smit, hoogleraar psychotrauma, aangesloten bij Kenniscentrum Traumatische Rouw schreef een stuk over [risico op traumatisch rouw door pandemie](#).

Monitor bevolking, risicogroepen en zorgprofessionals – Week 18-19

Dit tweewekelijks dashboard geeft een actueel beeld van de situatie onder de bevolking, risicogroepen en zorgprofessionals, gericht op psychosociale aspecten (factoren die welzijn beïnvloeden en waargenomen effecten op het psychosociaal welzijn). Deze monitor komt om de week in [de PSH-groep op Kennisnet](#).

Samenvatting:

- **Bevolking:** Verslechtering psychische gezondheid. Men ervaart stress door economische gevolgen.
- **Risicogroepen:** 40% van de herstellende COVID-19-patiënten ervaart posttraumatische stress (Pics). Driekwart van de psychische patiënten krijgt geen face-to-face behandeling. De Kindertelefoon merkt een verdubbeling van de gesprekken over online seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- **Zorgprofessionals:** Aandacht voor de veiligheid van werkomstandigheden van psychologen. Leraren zijn bang kinderen te besmetten of zelf besmet te raken.

Nieuwe producten en informatie PSH (vervolg)

BOB-invulformulier naar voorbeeld van VGGM

Naast het [PSH-modelplan](#) is er nu een praktische tool beschikbaar: het '[BOB formulier voor PSH overleggen/kernteams](#)' (te vinden op GGD GHOR Kennisnet). Een format vanuit Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden is omgevormd tot een bruikbare basis voor andere regio's. In iedere regio kunnen de aanpak en risicogroepen verschillen. Het document is dan ook aan te passen aan de regionale behoefte. Het modelplan met zijn bijlagen kan helpen om proactief andere doelgroepen tijdig mee te nemen.

Komende weken blijven we praktische ondersteuning rondom het PSH-modelplan en nazorgplan ontsluiten.

Links externe partijen

- 1. Over mentaal herstel patiënten, van website LVMP:** Folder voor ex-corona patiënten over [mentale verwerking na ziekenhuis opname](#) (UMC Utrecht). Filmpje met [psycho-informatie over Pics](#) (posttraumatische stress). En het gratis [programma Mentale revalidatie na corona](#) door Therapieland.
- 2. Uitleg Kinderen:** Filmpje met [uitleg over corona voor kinderen](#) (Therapieland)

Nieuwe producten en informatie GOR

Overzicht van lopende onderzoeken

Er is een overzicht gemaakt van landelijke onderzoeken naar aanleiding van COVID-19. Dit is te vinden in de [GOR groep](#) en in de [PSH groep](#) op Kennisnet. In het overzicht kun je vinden wie onderzoek doet naar de effecten van COVID-19 en wat dat onderzoek voor resultaten oplevert. Aanvullingen? Laat het ons weten: cGM@rivm.nl

GOR procesplan COVID-19

Heeft jouw GGD een GOR procesplan COVID-19 gemaakt? Zou je dat dan op GGD GHOR kennisnet in de GOR groep willen delen? Je kunt het ook mailen naar cGM@rivm.nl.

Resultaten vierde peiling Nivel consumentenpanel zorg- en ondersteuningsbehoefte

Nog altijd heeft de overgrote meerderheid van de Nederlandse bevolking (96%) geen behoefte aan zorg of ondersteuning in verband met de uitbraak van COVID-19. De behoefte naar zorg en ondersteuning (4%), bestaat net als bij voorgaande peilingen, voornamelijk uit behoefte aan informatie. De behoefte aan niet-acute medische hulp, neemt iets af en gaat van 11 naar 8%. De behoefte aan psychologische hulp is relatief juist toegenomen (van 8 naar 12%). Lees meer in het [feitenblad](#).

Onderzoek van Trimbos en MIND

Uit [onderzoek van MIND](#) blijkt dat bijna 65% van de mensen die al psychische klachten ervoeren vóór de uitbraak van het Corona-virus, hun klachten zien toenemen. Tegelijkertijd met het onderzoek van MIND, heeft het Trimbos-instituut een onderzoek uitgezet onder het [Panel Psychisch Gezien](#). In dat onderzoek geeft driekwart van de cliënten aan dat zij geen face-to-face contact met hun behandelaar hebben. De rapporten gaan ook in op het feit dat de effecten van Corona nog lange tijd gaan voortduren. Het is de bedoeling dat de onderzoeken over 2-3 maanden herhaald worden. De staatssecretaris van VWS zal reageren op het rapport en de implicaties op de GGZ. Het Trimbos-instituut onderzocht ook de impact van coronamaatregelen op de psychische gezondheid van de [algemene bevolking](#).

Onderzoek van Trimbos en MIND (vervolg)

Sinds de coronacrisis ervaart 1 op de 3 respondenten van een online enquête meer angstgevoelens, depressieve klachten en slaapproblemen. Van de deelnemers die meer stress ervaren door de coronapandemie, denkt 1 op de 10 na over de dood. Bijna de helft van de ondervraagden heeft behoefte aan hulp. 3000 mensen namen deel aan de online vragenlijst. De meerderheid van de respondenten was vrouw (83%) en om deze reden is het onderzoek niet representatief voor de algemene bevolking.

Interessante producten algemeen

Advies Raad Volksgezondheid en Samenleving

In het advies '[\(Samen\)leven is meer dan overleven](#)' vraagt de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) aandacht voor de vele sociale- en gezondheidsproblemen waar mensen door de crisis mee kampen. Bestaande problemen die door de crisis verscherpt zijn; nieuwe risico's én kansen die door de crisis ontstaan. Het benoemen hiervan doen ze zowel om bij te dragen aan *damage control* op de korte termijn als om de blik op de crisis te verbreden, dit kan politiek en beleid helpen om in de komende tijd verdere keuzes te maken.

Eerdere nieuwsbrieven

Voorgaande edities van de nieuwsbrief PSH GOR zijn te vinden onderaan de [website van ARQ Kenniscentrum Impact](#).

Contactgegevens

GGD'en kunnen met vragen of ondersteuningsbehoeften aankloppen bij het coördinatieteam.

Vragen per telefoon

- PSH-vragen: 06-19915553 (ARQ Kenniscentrum Impact)
- GOR-vragen: 06-51617555 (Martine Mulder)

Vragen per mail

- Vragen over PSH en GOR kunnen per mail gesteld worden aan cGM@rivm.nl

De leden van het coördinatieteam zijn: Sjef Timmermans en Maaïke van den Biggelaar (GGD GHOR Nederland), Wera van Hoof, Charlie Steen, Noor Jansen (ARQ), Michel Dückers (Nivel/ARQ), Martine Mulder (cGM/GGD ZW), Femke de Zwart (RIVM/cGM).